

Jászkunság

társadalom, kultúra

XXXVIII. évfolyam, 4. szám 1992. augusztus

Ára: 36 Ft

Pataki Ferenc,
Kerékgyártó T.
István és
Mariska Zoltán
esszéje

a 3., 7. és a 10. oldalon

Írások
Horthy Miklósról

a 16. és 21. oldalon

Interjú
András Imre
szociológussal

a 27. oldalon

A KOR FALÁRA

Zalán Tibor

Bajnok ébred

Olimpia és minden szinten olimpia. Ömlik a tévéből, éjjel és nappal, sőt, hajnalban is. Úsznak, vívnak, futnak, labdákat rúgnak és dobálnak az új kor új hőszói, s a világ tátott szájjal bámulja őket. Az olimpia a *number one* jelenség ma, fontosabb, mint a háború a volt Jugoszláviában, fontosabb, mint az afrikai éhező gyermekek tömeges halála, fontosabb, mint Vaclav Havel leváltása, fontosabb, mint a lassan milliósá duzzadó hazai munkanélküliek komór tehetetlensége – az olimpia tehát mindennél fontosabb. Az olimpiának tétje van, szemben a szürke kis életünkkel, melynek a tétje messze elmarad minden éremért folyó tülekedéstől, ha egyáltalán beszélhetünk tétéről egy mezei kis mindennapi ember, egy mezei kis mindennapi ország életében. Milyen szörnyen el tudunk keseredni, amikor Rózsa Norbert *csak* ezüstéremmel a

nyakában integet felénk, személyesen nekünk, persze mindünknek külön-külön. Mert nekünk más volt megígérve. Mert mi kis nép vagyunk ugyan, de nagy bottal járunk, s ha mi azt elö vesszük, akkor ámuljon el a világ! Legyen már egy kis elégtételünk, hiszen nekünk mindig felfelé kell nézniünk másokra! El tudunk ám keseredni, amikor mellésikeredik a numera, el ám, mert a nemzeti büszkeség az mégiscsak nemzeti büszkeség, a nemzeti elvárás mégiscsak nemzeti elvárás. Mi, így, együtt, nem hagyjuk magunkat letiporni senki más nemzet fiai által!

S milyen természetes, hogy naponta megalázhatnak, sőt, megaláznak minket buszon, metrón, közértben, piacon, postán, ótépében – milyen nekünk kitaláltak, nekünk valók a hivatalnak a pacázásai, a kis rohadék kínok, a pitiáner élet! Már csak

Folytatás a 48. oldalon

azért is, nehogy véletlenül úgy emeljük fel a fejünket egyszer, mintha mi is megelőztünk volna valamit vagy valakit, mintha a mi nyakunkba is akaszthatnának valamit a kötélen kívül. Mert mi senkinek, semminek nem voltunk és nem vagyunk megígérve, legfeljebb nekünk ígérgetnek folyton, persze ezt mi sem vesszük már komolyan.

Aztán vannak itt igazi szenzációk. Mint például az, hogy Darnyi Tamás mosolyog, sőt, nem csak mosolyog, de interjút is ad. El lehet ezt képzelni józan ésszel? Valljuk be, nehezen. Bizonyára élete legboldogabb napja volt a bölcs riporternek a pillanat, amikor megkérdezhetette, személyesen Darnyi Tamástól kérdezhetette meg, attól a Darnyi Tamástól, aki válaszolni volt hajlandó, Barcelonában történik mindez, ott helyben, hogy... Itt egy rosszul megfogalmazott, blőd kérdés kanyarog ki a csíkos ingből, de nem tudom pontosan idézni, sőt, nem is akarom, persze védekezhetem azzal, hogy nem engem akkreditáltak Barcelonába ostobaságokat írni, fecsegni. S valljuk be, az sem könnyű szakma azon a szinten, ahogy riportereink művelik.

Ha most azt gondolja valaki, hogy nekem bajom van ezzel az olimpiával, nagyon téved. Nekem nincs bajom ezzel az olimpiával, se, azon kívül, hogy nem érdekel. Mit tegyek, nem, és egyre jobban kezd nem érdekelni. Pedig sportbarát vagyok, néha a lelátón rágom a tökmagot, és laposüvegből iszom a becsempészett pálinkát, szidom a bírót és az ellenfél szurkolóinak az anyját. Akkor meg? Hol itt a logika? Hiszen végre minőséget láthatok, a number one-okat, futószalagon szállítják szobámba a legnagyobb sztárokat és a még nagyobbakat is.

Hiába. Valahogy nem dagad. Mi nem dagad? Kérem, kövessenek meg bátran (úgyis az lesz a vége és a végem), nem dagad bennem a nemzeti büszkeség. Nem könnyezem meg gyermekeimmel a Himnuszot, sőt, ezt persze ne adják tovább, nem tápáskodom fel vigyázzba, amikor ritkásan felhangzik a Nemzeti. És mindez amiatt lehet – mert gondolkodtam ám a dolgon felnemállás és megnekmönnyezés közben –, hogy én megmaradtam amatőrnek.

Riasztanak és többségükben taszítanak azok a héroszok, akik a képernyőn megjelennek. Minden művinek látszik rajtuk, éppúgy becsomagolják őket, mint a hamburgert a hálózatban. Az Adidas és a Puma és a Hungaryköt szponzorálja e nőket és férfiakat, férfias nőket és még férfiasabb hímeiket (utóbbi azzal, hogy megkíméli sportolóinkat a termékeitől), hidegen pontosak, és csúcsra járatottak, mint az erőművek, körülbelül annyi invencióval válaszolhatnak a nehézkes és iránytalan riporter kérdésekre, mint a beszédre tanított számítógépek.

Riaszt, hogy csúcsra járatódik az élet, és ez az élet sugallódik modellként. Hogy irányítottan törpül el minden egy nagy pankráció körül. Hogy ez már régen nem sport, hanem politika. Hogy régen nem sport, hanem üzlet. Hogy régen nem sport, hanem a tenyésztett gigászok világának a háborúja. Hogy pénz és pénz mindenütt, sok pénz, több, mint amennyit el tudunk képzelni, pedig hát sok pénzt azért még mi is el tudunk képzelni. Hogy reklám a világ, hogy az olimpia ürügyén az értékek is errefelé tolnak el: amit reklámoznak, az jó, ami jó, azt reklámozzák, tehát csak az a jó, amit reklámoznak. Hogy a történelem szót teljesen természetesen váltja fel a reklámszövegben a sporttörténelem, hogy az élet helyére tolakszik egy nagy, manipulációs gubanc, melynek csak kis szálcskája a sport. Az olimpia túlnőtt magán, túlnőtt rajtunk, az olimpia önállósította magát, mint a daganat terjed, zabál és felzabál mindent.

Tudják ezt a politikusok is, hogyne tudnák, hisz ők csakúgy a reklámból élnek, és bizonyos fokig a reklám emberei. Antall úr sietve küld táviratot a nemzeti szimbólummá magasodott Egérkének, Göncz Árpád sem a paksi cselgáncsozó Kovácsot, vagy a birkózó Repkát említi a kedvencei között, amikor az olimpiai faluban meglátogatja nemzetünk virágait, hanem Egérkét és Henriettát. Aki ez utóbbiakat szereti, rossz ember nem lehet. Rossz vezető sem lehet. Lám, Fidel úr is ott ül a megnyitón, minden delegációnak úgy integet le, mintha minden delegáció kizárólag neki integetne fel, nem a spanyol királynak, az olimpia vezérkarának, a népek vezetőinek. Fidel most egy darabig majd jó király lesz otthon, hiszen aki az olimpiát szereti, rossz zsarnok nem lehet. Talán meg kellett volna kérdezni tőle, ő szereti-e a magyar nép legszeretettebb és legérdemesebb gyermekét, E. Krisztinát?

Nemzetünk felemelkedni készül, s ennek egyik útja-módja, sugallják, a jó olimpiai szereplés. Miért? Jobb ország vagyunk azzal, hogy tizenöt aranyérmét szereznek fiaink- lányaink (milyen szépen is tudjuk mondani, enyhe pára vagy hályog a szemem közben), s rosszabbak, ha csak ötöt? Miért nemzeti büszkeség ez, hogy Eggerszegi elsőnek csap a célba? Mert hogy a miénk? Hogyan a miénk? Mi kalimpáltunk mellette a napi sok-sok kilométer leúszásakor? Mi keltünk vele hajnalban, mi nem jártunk diszkóba, moziba, barátokhoz bulizni? Egyáltalán, ha megszólítanánk az utcán, egy presszóban, egy mozi vagy színház előtt? Miért képzeljük, hogy mi mind egy darab Egérke, Darnyi Tamás, Kovács... Kovács mi is ez a paksi fiú? Hogy szégyellhetném magam? Szégyellje ő! Hiszen mi nem készültünk fel arra, hogy egyszer csak jön egy előre nem bejelentett suhanc, és megdözsüdozza a világot. A reklám nem szereti a váratlan fordulatokat, s a mi lelkiünket, várakozásunkat a mindenható reklám határozza meg. Riporterünk gyanakodva és abszolút felkészületlenül dugdosta mikrofonját a fiú meggyötört orra alá. Aki azt tartotta fontosnak elmondani, hogy szereti Paksot és Paks szereti őt, s ez a legfontosabb. Ez az ember készületlen volt a saját aranyérmére! Micsoda amatőr! Még. Meg ez a Repka Attila is, a kicsi gyermekéről dadog, zavartan forgatja az aranyat, amelyet nyilván a riport kedvéért akasztott a nyakába. Valahogy nem viseli természetesen. Amatőr ő is. Még. Nem sokat tud velük kezdeni a média, a nagy zsi-bongás, el is fogják felejtetni hamar mindkettőjüket a kegyosztók, el fogják homályosítani arányaikat jobban megvilágított más aranyok. Én azért majd rájuk fogok emlékezni, a nem nemzeti hősökre, a sportolókra, akiknek az arcában benne maradt az emberi esendőség és tanácstalanság, a természetes mosoly, mely győzelem nélkül is kiül a vonásokra. Akik civilek tudtak maradni a szörnyű profivilágban.

Jömelek az újabb aranyak, várunk és várunk, Magyarország kis országból nagy és győztes ország lesz, dagad a keble a magyarnak, alig férünk már el egymás mellett az utcán, a metrón, a buszon, a vonaton, a közértben, az életben. Kisimulnak a ráncaink, olcsó szövetrohaink valahogy elegánsabban fénylenek, s talán a német turistának is a lábára lépünk bocsánatkérés nélkül – egyelőre mögöttünk az éremtáblázaton az ő nációja. Valaki azt mondta, színház az élet. Valaki azt mondta, cirkusz és kenyér. Valaki azt mondta, az élet álom. S jaj annak, aki felébred – saját kezébe kapaszkodik és a szája szélébe harap.